

som er saa uheldig at have sin Ejendom liggende i Nærheden af Jernbanelinien, og som maaske endda slet ikke har haft nogen Fordel af den; thi det kan gerne være, at fordi hans Ejendom ligger nær ved Jernbanelinien, har han dog meget langt til Station. Der er ingen Tvivl om, at her, som i andre tilsvarende Tilfælde, er det naturligt og rimeligt, at den Slags Skade udlignes paa det hele Samfund fremfor at lade den hvile paa det Sted, hvor den tilfældig har ramt først, men hvor der egentlig slet ikke er nogen Basis for at lade Risikoen hvile. — Og endelig er der ogsaa det Moment, som uden Tvivl har gjort sig gældende til Fordel for det ubetingede Ansvar, og det er det, at der fra Jernbanernes Side dog kan gøres overmaade meget for at formindske Risikoen. Der er ingen Tvivl om, at naar det fra Jernbanernes Side vides, at de har det ubetingede Ansvar, har man derigennem en meget stærk Garanti for, at Jernbanerne vil gøre alt, hvad der overhovedet er muligt, for at formindske Risikoen. Hvis man derfor ikke vil være saa streng, hvis man navnlig vil blive staaende ved, hvad de almindelige Erstatningsregler kræver, at der overfor Jernbanerne skulde oplyses et retsstridigt og tilregneligt Forhold, saa vil Beviset være overmaade vanskeligt at føre, og saa vil det let kunne føre til, at Jernbanerne kunde blive noget mindre paapasselige, da de dog i overmaade mange Tilfælde vilde have Udsigt til at gaa fri, selv om Skaden var forvoldt af Lokomotivgnister, og selv om det ogsaa kunde bebrejdes det fyrende Personale.

De Grunde, som saaledes har gjort sig gældende overalt i Europa, maa naturligvis ogsaa have Vægt her i Danmark. Jernbanedriften er jo en Virksomhed af væsentlig international Art, den fremtræder væsentlig paa samme Maade i det ene Land som i det andet, og det er derfor naturligt og rimeligt, at Forholdene former sig paa samme Maade i de forskellige Lande. Ligesom de altsaa paa dette Omraade har formet sig ens i de forskellige Lande, jeg har nævnt, saaledes ligger det ogsaa nær at finde, at de Grunde, som har gjort sig saa stærkt gældende i andre Lande, ogsaa maa have Vægt her i Landet. Men naar vi saa kommer over til Forholdene her i Danmark, er det overhovedet noget, som ikke er vor Lovgivning fremmed, at den, der driver en Virksomhed, som medfører en særlig Fare, ogsaa maa bære den Risiko, som dermed er forbundet, selv om der ikke kan paa-

peges nogen særlig Skyld for ham. Det er et lignende Synspunkt, som har ført til, at man allerede fra gammel Tid har været tilbøjelig til at paalægge en Mand Ansvar, ikke blot for hans egne Handlinger, men ogsaa for Handlinger af hans Folk, ja efter Omstændighederne ogsaa for Handlinger af hans Dyr, f. Eks. Hunde. I Søretten kender man allerede fra ældre Tid Tilfælde, hvor der paalægges den, der driver Skibsfart, Skipperen og Rederen, Ansvar ud over, hvad de almindelige Erstatningsregler maatte føre til. Jeg kan endvidere nævne fra den nyere Tid Jagtloven af 8. Maj 1894 § 10, det Tilfælde, at der drives Jagt paa Jord, som tilhører Trediemand; i saa Tilfælde hæfter Jægeren ubetinget for den Skade, der sker, selv om han ikke kan overbevises om nogen Skyld. Endelig er vel ogsaa de nyere Love om Arbejdersforsikring at se under en noget lignende Synsvinkel: naar der er paalagt, og sikkert med Rette, visse Arbejdsgivere Ansvar for den Skade, som deres Arbejdere kan komme til at lide under deres Arbejde i Bedriften, ligger det naturligvis netop i, at man har fundet det rimeligt og naturligt, at den Mand, som udøver denne Bedrift, hvem altsaa Bedriftens Udbytte kom til gode, ogsaa burde bære den Risiko, Bedriften medfører, derunder ogsaa Arbejderrisikoen, selv om der ikke kan overføres ham nogen særlig Skyld. Man ser ogsaa, at Domstolene, selv om der ikke er nogen positiv Lov, er tilbøjelige til, hvor det drejer sig om en særlig farlig Virksomhed, at lægge Risikoen paa den Mand, for hvis Regning den drives, og som altsaa har Fordelen derved. Jeg kender et Tilfælde, hvor en Syrefabrik blev kendt erstatningspligtig overfor Ejerne af nogle tilstødende Jordbrug. Forholdet var det, at ved særlig ugunstige Vind- og Vejrforhold blev de Syredampe, som gik op igennem Skorstenen, af Vinden slaaet ned paa de nærliggende Marker, hvor der dyrkedes finere Grøntsager, Blomkaal og Purrer, som blev svedet af Dampene. Det blev antaget, at Syrefabrikken maatte svare til Skaden, netop ud fra den Betragtning, at det er en farlig Virksomhed at fabrikere Syre, som udsender giftige Dampe, og at den, som udøver Virksomheden og har Fordelen derved, derfor ogsaa bør bære Risikoen og betale den Skade, som sker. Jeg kender et andet Tilfælde, hvor Forholdet var det, at en Bjærgningsdamper, som i en Fart skulde hen og bjærge et Skib, hvorved der kunde tjenes mange Penge, om Natten, i